
Obsah

Předmluva	9
1 Obor a jeho proměny	13
1.1 Pedagogická psychologie a její proměny v čase	13
1.2 Poslání pedagogické psychologie	23
1.3 Pedagogická psychologie a možné proměny osobnosti	26
<i>Literatura</i>	35
2 Sociální kontext školy, výchovy a vzdělávání	39
2.1 Socializace a kultura	39
2.2 Kulturní a etnická heterogenost	47
2.3 Sociální heterogenost	53
<i>Literatura</i>	57
3 Učení a vyučování	61
3.1 Učení v pedagogických situacích	61
3.1.1 <i>Prostředí pro pedagogické situace</i>	61
3.1.2 <i>Typy učení a definice učení</i>	67
3.1.3 <i>Vztah emocí a učení</i>	77
3.1.4 <i>Smysluplné učení</i>	79
3.1.5 <i>Senzomotorické učení</i>	86
3.1.6 <i>Pamětní učení</i>	95
3.1.7 <i>Učení z textu</i>	103
3.1.8 <i>Učení z obrazového materiálu</i>	129
3.1.9 <i>Elektronické učení</i>	154
3.1.10 <i>Úskalí dosavadních přístupů</i>	160
3.1.11 <i>Kooperativní učení</i>	172
<i>Literatura</i>	183
3.1.12 <i>Styly učení</i>	191
<i>Literatura</i>	220
3.1.13 <i>Autoregulace učení a chování</i>	222
<i>Literatura</i>	249

3.2	Motivace v pedagogických situacích	251
3.2.1	Vybrané teoretické přístupy	252
3.2.2	Motivace a pedagogický kontext	265
3.2.3	Motivace a nuda	281
3.2.4	Typy motivace	287
3.2.5	Ovlivňování učební motivace	288
	<i>Literatura</i>	291
4	Požadavky na žáky	295
4.1	Cíle a taxonomie cílů	295
4.2	Kompetence žáků	305
4.3	Taxonomie kladných stránek člověka	311
	<i>Literatura</i>	320
5	Obsahová stránka učení a vyučování	323
5.1	Formální kurikulum	323
5.2	Skryté kurikulum	327
5.3	Výběr a uspořádání učiva	333
5.4	Přístupy ke strukturování učiva	339
5.4.1	Vytváření sítí	341
5.4.2	Strukturování klíčových pojmů	344
5.4.3	Vytváření schémat	348
5.4.4	Pojmové mapování	349
5.5	Učební úlohy	365
5.5.1	Parametry učební úlohy	366
5.5.2	Druhy učebních úloh	374
5.5.3	Řešení učební úlohy	378
5.5.4	Typologie učebních úloh	382
5.5.5	Využití učebních úloh	383
5.6	Dětské pojetí světa a žákovo pojetí učiva	388
5.6.1	Teoretické základy	389
5.6.2	Dětské interpretování světa	393
5.6.3	Žákovo pojetí učiva	396
5.6.4	Proměny žákova pojetí učiva	399
5.6.5	Diagnostické metody	411
5.6.6	Ovlivňování žákova pojetí učiva	421
	<i>Literatura</i>	427

.....	252	0 Hlavní aktéři	455
.....	265	6.1 Učitel	435
.....	281	6.1.1 Stávání se učitelem	435
.....	287	6.1.2 Učitel jako profesionál	440
.....	288	6.1.3 Učitelova profesionální zdatnost	444
.....	291	6.1.4 Učitelovo pojetí výuky	455
.....	295	6.1.5 Učitelův vyučovací styl	466
.....	295	6.1.6 Učitelovy postoje k žákům	484
.....	305	6.1.7 Učitelova očekávání vůči žákům	491
.....	311	6.1.8 Učitelovo zvládání zátěže	499
.....	320	6.1.9 Učitel a syndrom vyhoření	512
.....	323	Literatura	521
.....	323	6.2 Žáci	528
.....	327	6.2.1 Žáci nadaní a talentovaní	529
.....	333	6.2.2 Žáci selhávající, neprospívající	538
.....	339	6.2.3 Učitelské typizace žáků a pojetí školního neúspěchu žáků ..	541
.....	341	6.2.4 Žákovská pojetí školního neúspěchu	543
.....	344	6.2.5 Žáci relativně neúspěšní a relativně úspěšní	546
.....	348	6.2.6 Žáci vyhledávající pomoc a žáci nevyhledávající pomoc ...	549
.....	349	6.2.7 Vnímaná osobní/vlastní zdatnost žáků	558
.....	365	Literatura	569
.....	366	6.3 Školní třída	574
.....	374	6.3.1 Školní třída jako malá sociální skupina	574
.....	378	6.3.2 Vnější a vnitřní diference	582
.....	382	6.4 Psychosociální klima školní třídy	587
.....	383	6.4.1 Věcné a terminologické rozlišení	588
.....	388	6.4.2 Definice psychosociálního klimatu školní třídy	591
.....	389	6.4.3 Zjišťování psychosociálního klimatu školní třídy	594
.....	393	6.4.4 Využití získaných výsledků	600
.....	396	Literatura	602
.....	399	7 Škola	607
.....	411	7.1 Škola jako instituce i společenství lidí	607
.....	421	7.2 Změny sociokulturního kontextu a fungování školy	608
.....	427	7.3 Kultura školy	611
		7.3.1 Zjišťování kultury školy	613
		7.3.2 Intervence měnící kulturu školy	620

6.1.1	<i>Stávání se učitelem</i>	435
6.1.2	<i>Učitel jako profesionál</i>	440
6.1.3	<i>Učitelova profesionální zdatnost</i>	444
6.1.4	<i>Učitelovo pojetí výuky</i>	455
6.1.5	<i>Učitelův vyučovací styl</i>	466
6.1.6	<i>Učitelovy postoje k žákům</i>	484
6.1.7	<i>Učitelova očekávání vůči žákům</i>	491
6.1.8	<i>Učitelovo zvládání zátěže</i>	499
6.1.9	<i>Učitel a syndrom vyhoření</i>	512
	<i>Literatura</i>	521
6.2	Žáci	528
6.2.1	<i>Žáci nadaní a talentovaní</i>	529
6.2.2	<i>Žáci selhávající, neprospívající</i>	538
6.2.3	<i>Učitelské typizace žáků a pojetí školního neúspěchu žáků</i>	541
6.2.4	<i>Žákovská pojetí školního neúspěchu</i>	543
6.2.5	<i>Žáci relativně neúspěšní a relativně úspěšní</i>	546
6.2.6	<i>Žáci vyhledávající pomoc a žáci nevyhledávající pomoc</i>	549
6.2.7	<i>Vnímaná osobní/vlastní zdatnost žáků</i>	558
	<i>Literatura</i>	569
6.3	Školní třída	574
6.3.1	<i>Školní třída jako malá sociální skupina</i>	574
6.3.2	<i>Vnější a vnitřní diferenciacce</i>	582
6.4	Psychosociální klima školní třídy	587
6.4.1	<i>Věcné a terminologické rozlišení</i>	588
6.4.2	<i>Definice psychosociálního klimatu školní třídy</i>	591
6.4.3	<i>Zjišťování psychosociálního klimatu školní třídy</i>	594
6.4.4	<i>Využití získaných výsledků</i>	600
	<i>Literatura</i>	602
7	Škola	607
7.1	<i>Škola jako instituce i společenství lidí</i>	607
7.2	<i>Změny sociokulturního kontextu a fungování školy</i>	608
7.3	Kultura školy	611
7.3.1	<i>Zjišťování kultury školy</i>	613
7.3.2	<i>Intervence měnící kulturu školy</i>	620

7.4 Psychosociální klima školy	622
7.4.1 Geneze, definice a typy	623
7.4.2 Sociální reprezentace klimatu školy	625
7.4.3 Zjišťování klimatu školy	630
7.4.4 Intervence měnící klima školy	639
<i>Literatura</i>	642
Jmenný rejstřík	647
Věcný rejstřík	656